

Posudek oponentky diplomové práce

Autorka: Bc. Monika Čermáková
Název práce: Postavení státu v konfliktech o výstavbu hydroelektráren v brazilské Amazonii

67 stran, plus přílohy

Charakter tématu a vymezení práce

Autorka Monika Čermáková se ve své práci zabývá tématem nadmíru aktuálním a nosným, kterým je postavení státu v konfliktech o výstavbu hydroelektráren v brazilské Amazonii se zaměřením na vazby mezi domorodými obyvateli, transnacionálními korporacemi a brazilskou vládou.

Výzkumné otázky jsou uvedeny na s. 1 a 2 a řeší primárně strategie a vztahy mezi výše uvedenými aktéry v kontextu výstavby hydroelektráren s důrazem na roli státu (vlády) vstupující mezi domorodé obyvatelstvo a velké transnacionální firmy uskutečňující tuto výstavbu.

Metodologické zakotvení a práce se zdroji

Autorka nastřádala poměrně rozsáhlou (s. 55 – 67) a mnohojazyčnou (česky, anglicky, portugalsky psanou) zdrojovou základnu, kterou ve svém textu adekvátně využívá a cituje. Zdroje autorka dělí na literaturu (kdy užívá poněkud od interní normy odlišnou nicméně stabilní bibliografickou úpravu citace zdroje) a internetové zdroje, v jejichž rámci se však objevuje poměrně velké množství odkazů, které rozhodně patří do části „literatura“ (položka č. 10 je klasická knižní produkce a nic na tom nemění, že kniha byla nalezena přes google books, č. 12 – článek z časopisu Globalizations, Volume 16, 2019, Issue 2 atd.).

Z hlediska metodologického ukotvení zde chybí jednoznačné vysvětlení metodologie a výzkumného postupu autorky, pouze v poslední části závěrečného odstavce na s. 2 je zmíněna komparace tážající se po konsistenci přístupů obou vlád (Luly da Silvy a Dilmy Rouseffové). To je však pro potřeby diplomové práce nedostatečné.

V textu je v omezenější míře využit poznámkový aparát. Ne vždy však jde o ideální způsob využití, viz s. 31. či s. 41, kde poznámkový aparát supluje seznam zkratk uvedený v práci. Práce je doplněna seznamem zkratk – zasloužilo by si však zarovnání a alespoň v závorkách jazykové sjednocení. V seznamu zkratk autorka uvádí „zkratku LA“ pro Latinskou Ameriku, v textu však autorka používá i zkracování JA, to však v seznamu zkratk nenajdeme. Citační norma je relativně v normě, občas se objeví nesprávné použití (např. s. 4, 16) či na jedné straně M. Čermáková využívá odlišné způsoby citací (s. 21).

Struktura práce

Práce je členěna do dvou hlavních částí pojmenovaných teoretická část analytická část, nebylo by od věci k tomuto intuitivnímu postupu doplnit skutečné obsahové a názvové linky těchto dvou klíčových pasáží práce. Úvod čítá pouhé dvě strany. S omezeným rozsahem úvodu je spojen také nedostatečný obsah této části, kde absentuje jednoznačné vysvětlení/ospravedlnění časového vymezení práce (jsou zmíněna pouze prezidentství Luly da Silvy a Dilmy Rouseffové), chybí zde jakákoli reflexe odborného

zpracování dané problematiky, představení klíčových zdrojů využitých v práci. A nakonec zde chybí i výše zmíněná metodologie a otázka osvětlení výzkumného designu.

Teoretická část se mj. soustředí na vysvětlení základních pojmů, autorka zde zmiňuje pojmy jako je amazonský prales, deforestace, domorodé obyvatelstvo apod. Takovou podčást bych však jednoduše nenazývala „teoretickou“, neboť takovéto pojetí nesplňuje nároky teoretického vymezení odborné práce a ve výsledku se jedná v prvních šesti podkapitolách (snad vyjma 2.3) o popis obecných, případně známých charakteristik. Následuje velmi stručný pokus o vymezení teoretických přístupů řešení konfliktu a stručné vymezení teorie sociálních hnutí a forem protestu. Pokud bych se zaměřila na problematiku způsobů řešení konfliktů z pohledu státu, pak v textu zcela chybí vysvětlení a ospravedlnění, proč autorka volí členění podle Výrosta a Slaměníka (1997), viz s. 17. Jedná se o nějaký autoritativní přístup, resp. autory v oblasti výzkumu řešení konfliktů, nebo jaký je důvod této volby? Část 2.8 se pak stručně věnuje jednotlivým aktérům (vláda, korporace, FUNAI, další organizace).

Následuje třetí kapitola („Analytická část“), která vychází (s. 25) ze tří základních „premis“. Obecně tuto část považuji za zdařilejší a lépe vystavěnou než pasáž teoretickou. Podrobněji je zde rozebírána geneze konfliktu/ů a role vlády při výstavbě obou hydroprojektů (Belo Monte, Santo Antonio). Nicméně limity této kapitoly jsou určeny charakterem části teoretické a tak se M. Čermáková nevyhne popisnosti a závěrům, které se mohou jevit jako ne zcela vyargumentované. Textově neutěšeně pak působí první část podkapitoly 3.3 Komparace.

Ve stručném závěru (s. 53 až 54) autorka shrnuje výsledky své práce, kde konstatuje podobnost vlády Luly de Silvy a Dilmy Rouseffové ve smyslu tlaku na výstavbu hydroelektráren, dále jsou zde zhodnoceny strategie domorodého obyvatelstva a zúčastněných korporací.

Formální stránka

Po formální stránce text obsahuje některá (nicméně frekventovaná) pochybení spíše drobnějšího charakteru. Oddíly jako je úvod, závěr, zdroje, ani přílohy se nečíslijí. V textu lze nalézt překlepy, interpunkční či jiné typografické chyby (viz seznam zkratk, s. 18, 65 atd.), objevuje se též nesprávné psaní procentních znamének (např. s. 3), nesprávně je vedeno i psaní velkých a malých písmen (např. s. 5, 21). Text je napsán solidní stylistikou.

Závěrem

Předložená práce nabízí aktuální a relevantní téma. Text však již na začátku zrazuje nedobře odvedený úvod, kde chybí řada podstatných náležitostí, na který navazuje nepřesvědčivá teoretická část a posléze i kvalitnější pasáž analytická. I přes výše uvedené nedostatky se domnívám, že autorka v předloženém textu prokázala základní znalosti zkoumané tematiky, schopnosti interpretace zdrojů a jazykové dispozice.

Práci tedy s výše uvedenými výhradami doporučuji k obhajobě.

V Hradci Králové dne 15. 8. 2019.

Mgr. et Mgr. Pavlína Springerová, Ph.D.